

ТЕМА 5

СПІЛЬНА АГРАРНА ПОЛІТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

ПЛАН

1. Еволюція спільної аграрної політики ЄС
2. Механізм функціонування спільної аграрної політики ЄС
3. Фінансування спільної аграрної політики ЄС

1. ЕВОЛЮЦІЯ СПІЛЬНОЇ АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС

Спільна аграрна політика (САП ЄС) - це комплекс норм і правил, що регулює сферу виробництва та торгівлі сільськогосподарською продукцією.

У 1950 р. було створено спеціальний комітет з вивчення перспектив інтеграції європейського сільського господарства

Особливо прагнула відкриття ринків європейських держав Франція!

Подумайте чому?

Кейс 1. «Витоки інтеграції сільського господарства в ЄС»

ЗАВДАННЯ: знайдіть у тексті помилки та виправіть їх.

Важливе значення для формування спільної промислової політики мав період 1955-58 рр., коли були підписані Паризькі договори та визначені завдання розвитку сільського господарства ЄС. Держави Скандинавії були першими, які, усвідомивши складнощі, пов'язані з утворенням політичного союзу, підготували низку економічних пропозицій щодо створення інтегрованого європейського ринку. В меморандумі, який вони репрезентували, передбачалося проведення міждержавної конференції з метою розробки договорів щодо створення загального ринку. Така конференція, де були присутні міністри закордонних справ країн-членів ЄС, а також представники багатьох міжнародних організацій, відбулася у Мессіні (на Сицилії) в червні 1955 р. Під час цієї конференції тривали напружені дискусії. Найбільше спротиву мала пропозиція створення наднаціонального органу спільного промислового ринку. Не дійшли згоди також з питань зближення національних аграрних політик країн-членів ЄОВС. Як наслідок – концепція так званого зеленого пулу залишилася в стані проекту. Однак проблема інтеграції вугільної промисловості постала під час безпосередніх приготувань до підписання Паризьких договорів.

Базові принципи САП

→ *Принцип 1* – вільна торгівля за однаковими цінами між країнами-учасниками договору;

→ *Принцип 2* – надання переваг продукції, що вироблена в країнах-членах, у порівнянні з імпортною;

→ *Принцип 3* – спільна фінансова відповідальність за ринкову та цінову політику Європейського Співтовариства.

Цілі САП ЄС:

- ✓ Забезпечення стабільного виробництва с.-г. продукції та помірних цін на продукти харчування;
- ✓ Гарантування високого стандарту рівня життя для фермерів завдяки отриманню ними відповідних доходів;
- ✓ Підвищення продуктивності використання ресурсів у сільському господарстві внаслідок запровадження прогресивних технологій виробництва та створення раціональної виробничої системи в аграрному секторі.

Рада ЄС прийняла 14 січня 1962 р. низку законів, що стосувалися регулювання ринків с.-г. продукції (зокрема системи зборів) і знаменували створення спільного аграрного ринку, тобто офіційний початок Спільної аграрної політики ЄС.

Етапи еволюції САП ЄС:

1. *1951-1957 рр.* - підготовчий період
2. *1958-1968 рр.* - започаткування САП (1962 р.). З 1964 р. починає функціонувати Європейський фонд орієнтації та гарантування сільського господарства (ФЕОГА).
3. *1969-1973 рр.* - План Маншольта.
4. *1974-1984 рр.* - «Зміни у спільній сільськогосподарській політиці для збалансування ринків і призупинення стрімкого зростання рівня затрат» (1983 р.).
5. *1985-1992 рр.* - Реформа МакШеррі (1992 р.).
6. *1993-2004 рр.* - План дій 2000, Реформа Фішлера (2003 р.).
7. *2008 р.* – Програма розвитку «Health Check»
8. *2013-2020 рр.* – «Спільна аграрна політика до 2020 р.: назустріч продовольчим, природно-ресурсним і територіальним викликам майбутнього».

2. МЕХАНІЗМ ФУНКЦІОНУВАННЯ СПІЛЬНОЇ АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС

Інструменти аграрної політики в ЄС поділяються на :

- Інструменти регулювання внутрішніх ринків країн ЄС;
- Інструменти зовнішньої торгівлі та зовнішніх ринків.

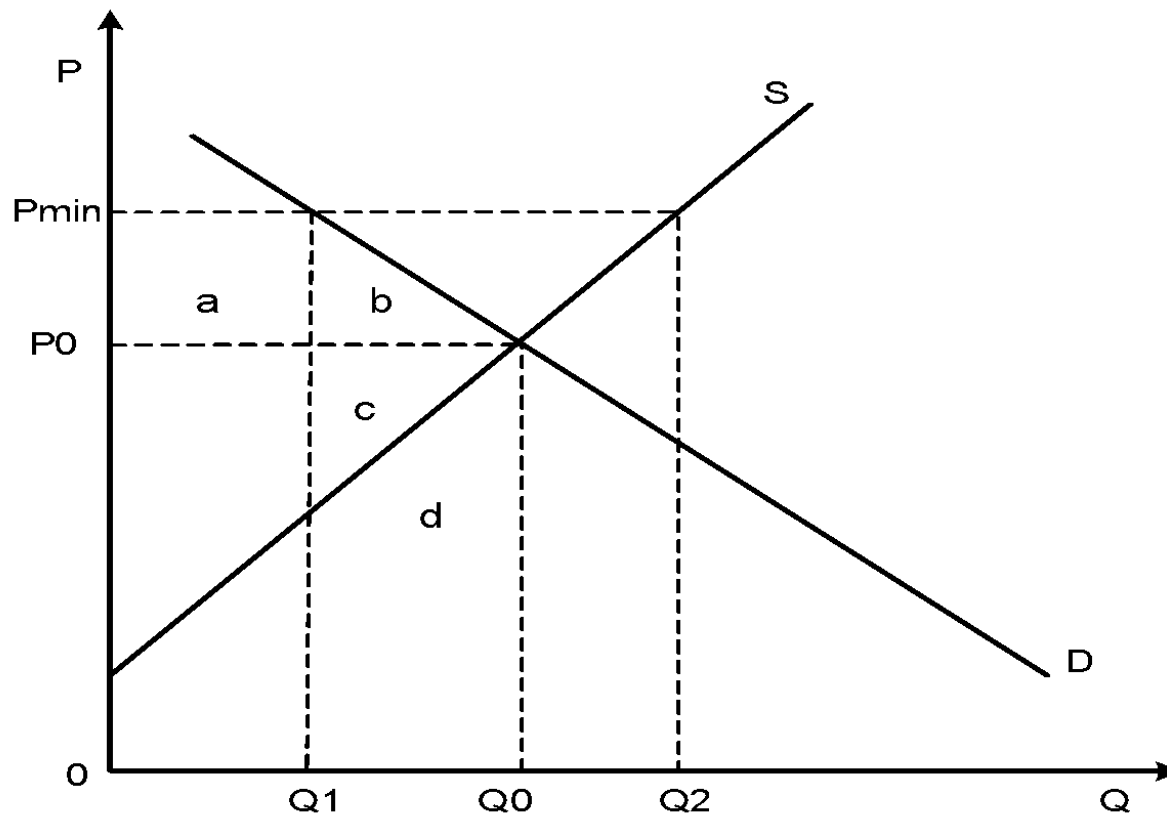

Рис. 1. Економічний ефект від встановлення мінімальної ціни

З 1992 р. ЄС здійснював послідовну політику з внутрішніх реформ, зміщуючи акцент від підтримки товарів до підтримки виробників.

Згідно фінансової перспективи 2014– 2020 рр. значну частку прямих платежів для фермерів – **30%** мають становити *субсидії на «озеленення»*.

Також до **2%** від прямих платежів має виділятися на підтримку *молодих фермерів*, до **30%** - *перерозподільні платежі на підтримку розвитку малих та середніх за розміром фермерських господарств*. Решта це базові прямі дотації.

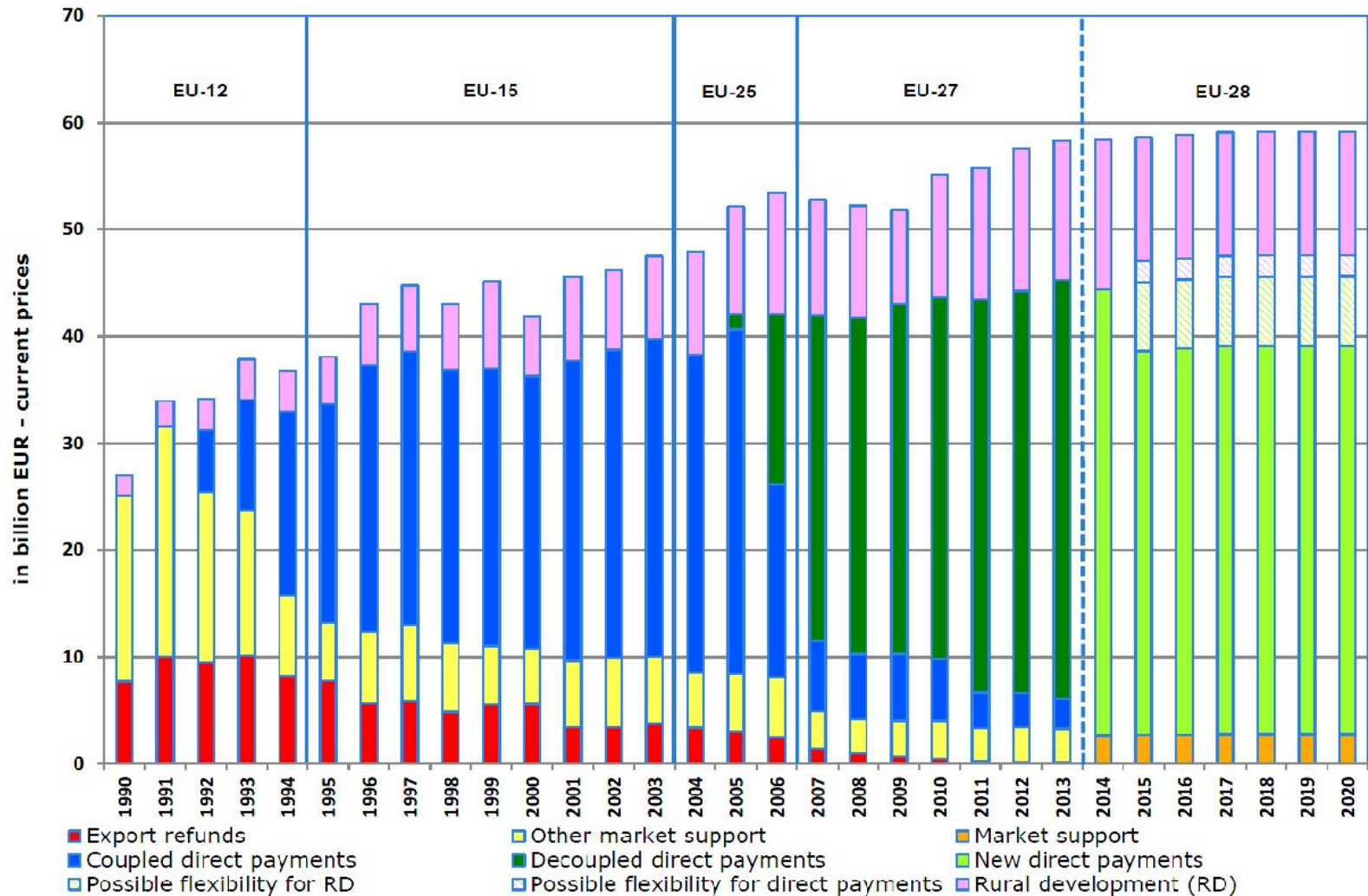

Рис. 2. Зміни у витратах на САП ЄС за видами інструментів у період 1990-2020 рр.

3. ФІНАНСУВАННЯ СПІЛЬНОЇ АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС

У 2006 р. був прийнятий новий фінансовий план ЄС на 2007-2013 рр., який визначав верхній ліміт витрат на фінансування САП та їх поступове зниження з 43,5 млрд євро у 2007 р. до 42,3 млрд євро у 2013 р.

До кінця 2006 р. витрати на фінансування САП надходили з Європейського фонду забезпечення та гарантій у сільському господарстві (був створений ще у 1962 р.).

У фонді функціонували 2 секції:

- секція гарантії;
- секція орієнтації.

Із 2007 р. САП ЄС фінансується за допомогою 2-х утворених європейських сільськогосподарських фондів:

- ❖ *Європейський фонд гарантій у сільському господарстві;*
- ❖ *Європейський сільськогосподарський фонд розвитку сільських територій.*

У рамках європейського фонду гарантій у сільському господарстві фінансуються такі витрати:

- *відшкодування у випадку експорту сільськогосподарської продукції до третіх країн (із 2013 р. експортні субсидії не застосовуються);*
- *інтервенції в процесі регулювання сільськогосподарських ринків;*
- *прямі платежі для аграріїв, передбачені в рамках САП; основними бенефіціарами прямих платежів є Франція (6 млрд євро щороку), ФРН (3,7 млрд євро), Іспанія (3,4 млрд євро), Італія (3,3 млрд євро), Велика Британія (2,9 млрд євро) та Греція (1,6 млрд євро);*
- *інформаційно-рекламні заходи у сфері сільського господарства.*

Рис. 3. Витрати бюджету ЄС на спільну аграрну політику в 2008 р.

Європейський сільськогосподарський фонд розвитку сільських територій створений для фінансування програми, що виконується згідно з положеннями реформи САП

В рамках Фонду було виокремлено такі пріоритетні осі:

- **пріоритетна вісь 1 (економічна)** – підтримка конкурентоздатності аграрного і лісового секторів;
- **пріоритетна вісь 2 (екологічна)** – зрівноважене управління засобами с.-г. і лісових ґрунтів;
- **пріоритетна вісь 3 (суспільна)** – економічна диверсифікація сільських територій та підвищення якості життя на селі;
- **пріоритетна вісь 4** – програма «Лідер» для зміцнення ініціативи сільських мешканців, обміну позитивним досвідом і активізації суспільства сільських територій.

ЗГІДНО ФІНАНСОВОЇ ПЕРСПЕКТИВИ 2014–2020 РР., ЗАДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ САП БУЛО ВИДІЛЕНО ЗНАЧНИЙ БЮДЖЕТ

362,8 млрд. євро

ЩО СКЛАДЕ МАЙЖЕ 38% ВСІХ
ПЕРЕДБАЧЕНИХ ВИДАТКІВ СПІЛЬНОГО
ЄВРОПЕЙСЬКОГО БЮДЖЕТУ.

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ:

Підготуйте реферат на тему : «Поглиблена та всеохоплююча зона вільної торгівлі між Україною та ЄС: перші економічні наслідки, загрози та перспективи»

Рекомендовані джерела інформації:

1) http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/documents/virtual_library/dcfta_guidebook_web.pdf

2) Офіційний сайт Державної служби статистики України - <http://www.ukrstat.gov.ua/>

3) Офіційний сайт Кабінету Міністрів України - <http://www.kmu.gov.ua/>

4) Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України - <http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>

Обсяг реферату: до 15 сторінок; версії: друкована та електронна

Термін виконання: до 10.05.2016 р.

Готову роботу надіслати на e-mail: faychuk_alex@ukr.net